

1 Obecné poučení

Podle PČP je při psaní počátečního písmena u tohoto pojmenovacího typu dána pisateli jistá volnost; je na něm, aby zhodnotil význam dané stavby nebo jejích částí a podle toho zvolil malé, nebo velké písmeno. Proto se u některých typů pojmenování v praxi objevují malá i velká písmena a oba způsoby psaní lze přijmout. U některých pojmenovacích typů je způsob psaní dán tradicí a v praxi se většinou i dodržuje. Pokud však autor zvolí velké písmeno, např. *Chrám sv. Barbory*, *Chrám Matky b/Boží (v Paříži)*, nelze to hodnotit jako zásadní pravopisný prohřešek.

S velkým písmenem se tradičně píšou názvy památek celonárodně považovaných za významné: *Pražský hrad*, *Staroměstská radnice (v Praze)*, *Betlémská kaple*, *Strahovský klášter*, *Sázavský klášter*, *Vladislavský sál*. Pravidla českého pravopisu mezi tyto názvy nově zařadila *Chrám sv. Víta*, *Svatovítský chrám* (= chrám na Pražském hradě). Namísto spojení *Chrám svatého Víta / Svatovítský chrám* se používá i spojení *katedrála sv. Víta*, *svatovítská katedrála*. Tato spojení doporučujeme psát s malým písmenem, ale užití s písmenem velkým nelze hodnotit jako závažnou pravopisnou chybu.

Tradiční způsob psaní se uplatňuje u názvů ostatních *chrámů*, dále u *bazilik*, *kostelů*, *kaplí*, *rotund*, v nichž se pojmenování označující druh stavby píšou s malým písmenem: *chrám sv. Jakuba*, *bazilika sv. Jiří*, *kostel sv. Antonína*, *kaple sv. Kříže*, *rotunda sv. Martina*.

2 Psaní názvů chrámů, bazilik, kostelů, kaplí, rotund

Většina názvů je tvořena spojením podstatného jména obecného *chrám*, *kostel*, *kaple* a tvaru 2. p. jména dalšího (vlastního nebo obecného), mezi něž je vloženo přídavné jméno *svatý*. S velkým písmenem se píše jen jméno ve 2. p.: *chrám sv. Barbory*, *chrám sv. Jakuba*, *kostel sv. Petra a Pavla*, *kostel sv. Šimona a Judy*, *kaple sv. Martina*, *kaple sv. Longina*, *kostel sv. Rodiny*, *kaple sv. Kříže*. Následuje-li za osobním jménem jméno obecné, píše se s malým písmenem: *kostel sv. Tomáše apoštola*, *kostel sv. Michaela archanděla*. Pokud namísto plného názvu zvolíme jen spojení příd. jména *svatý* a jména osobního, píšeme u obou výrazů velká písmena: *Svatý Vít*, *Svatý Jakub*, *Svatá Barbora*.

Následuje-li po obecných výrazech *chrám*, *kostel*, *kaple* jiné spojení, píše se první výraz vždy s velkým písmenem, ostatní podle toho, co označují: *bazilika Nanebevzetí Panny Marie Svatoborské*, *kostel Panny Marie*, *kostel Panny Marie Sněžné*, *kostel Nanebevzetí Panny Marie*, *kostel Srdce Páně*, *kostel Božského srdce Páně*, *kostel Všech svatých*, *kostel Andělů strážných*, *kostel Povýšení sv. Kříže*, *kaple Božího milosrdenství*, *rotunda Máří Magdalény*, *rotunda sv. Kříže Menšího*.

U části sakrálních staveb bývá připojeno za vlastní jméno předložkové spojení. Předložka se píše s malým písmenem, další výrazy podle označované skutečnosti:

kostel sv. Petra na Poříčí, *kostel sv. Václava na Zderaze*, *kostel sv. Vavřince pod Petřínem* (jde o místní jména);

kostel sv. Martina ve zdi, *kostel sv. Jana na prádle*, *kostel Panny Marie u alžbětinek*, *kostel Panny Marie pod řetězem* (předložková spojení neobsahují vlastní jména).

3 Psaní názvů klášterů

Nejčastější jsou názvy tvořené spojením přídavného jména a podstatného jména *klášter*. Poznat, zda jde o jedinečný název, nebo o název popisný, tedy název, který pouze signalizuje, kde se daná stavba nachází, komu je zasvěcena, kdo ji obývá, je velmi obtížné, a proto lze u mnohých pojmenování připustit obojí způsob psaní. To platí zejména u názvů, v nichž je přídavné jméno utvořeno od názvu města (jeho části): *břevnovský* i *Břevnovský klášter*, *vyšebrodský* i *Vyšebrodský klášter*, *broumovský* i *Broumovský klášter*, *třebíčský* i *Třebíčský klášter*. V praxi však převažuje psaní s malým písmenem. S malým písmenem je obvyklé psát i názvy jako *cisterciácký klášter*, *františkánský klášter*, *svatojiřský klášter* apod. S velkým písmenem je obvyklé psát *Sázavský klášter*, *Strahovský klášter* a *Anežský klášter*.

4 Psaní názvů hradů, zámků a rozhleden

V názvech tvořených spojením podst. jm. *hrad*, *zámek*, *rozhledna* a vlastního jména se výrazy *hrad*, *zámek* a *rozhledna* píšou s malým písmenem: *hrad Karlštejn*, *hrad Kost*, *hrad Křivoklát*, *zámek Sychrov*, *zámek Hluboká*, *rozhledna Barborka*, *rozhledna Borůvka*. Oficiální názvy hradů a zámků bývají často pojmenovány podle obce, v níž se nacházejí: *zámek Opočno*, *zámek Chlumec nad Cidlinou*, *zámek Hrubá Skála*, *hrad Potštejn*. Pokud zvolíme spojení příd. jm. odvozeného od názvu obce + podst. jm. *zámek*, *hrad*, měli bychom psát přídavné jméno s malým písmenem: *náchodský zámek*, *opočenský zámek*, *potštejnský hrad*.

Názvy rozhleden jsou podle názvu obce pojmenovány zřídka: *rozhledna Lhotka u Berouna* (o psaní názvů obcí viz [Velká písmena – obce, města, městské části, sídliště](#)), daleko častěji jsou pojmenovány podle hory/kopce, na nichž byly zbudovány: *rozhledna Kohout*, *rozhledna Kozákov*, *rozhledna Chlum*, *rozhledna Černá hora*, *rozhledna Děčínský Sněžník* (o psaní názvu hor viz [Velká písmena – vodstva, hory, pohoří, nížiny](#)). Část názvů obsahuje příd. přivlastňovací utvořené od osobního jména (viz [Velká písmena – jména živých bytostí a přídavná jména od nich odvozená](#)): *Burianova rozhledna*, *Klostermannova rozhledna*. Pokud zvolíme spojení příd. jm. odvozeného od zeměpisného jména + podst. jm. *rozhledna*, měli bychom psát přídavné jméno s malým písmenem: *lhotecká rozhledna*, *kozákovská rozhledna*. Podle SSJČ by se měla psát i *petřínská rozhledna*, v praxi však jednoznačně převažuje písmeno velké (s velkým písmenem je např. uvedena i v soupisu českých rozhleden) a tento způsob psaní je nutno tolerovat.

U názvů obsahujících výraz *hora* je třeba zvážit, co pojmenovávají. Spojení *Kunětická hora* označuje jednak horu, jednak hrad podle ní pojmenovaný. V obou případech píšeme u slova *hora* malé písmeno. Stejně tak doporučujeme psát malé písmeno ve spojení *Zelená hora* (hora v katastru Žďáru nad Sázavou, s poutním kostelem sv. Jana Nepomuckého). Naproti tomu se píše *Svatá Hora* (v Příbrami), jež je názvem příbramské městské části.

5 Psaní názvů domů, paláců, pasáží, vil

Ve spojení příd. jm. + podst. jména *palác*, *dům*, *pasáž* se s velkým písmenem píše pouze přídavné jméno: *Obecní dům* (v Praze), *Bílý dům* (ve Washingtonu), *Lidový dům*, *Valdštejnský palác*, *Kaiserštejnský palác*, *Hzánský palác*, *Veletržní palác*, *Průmyslový palác*, *Václavská pasáž*, *Müllerova vila*. Ve spojení podst. jm. *palác*, *dům* s podst. jm. osobním v 2. p. se s velkým písmenem píše podst. jm. osobní: *dům Smiřických*; *palác Kinských*.

Ve spojení příd. jm. *dóžecí* + podst. jm. *palác* s je obvyklé psát velké písmeno u přídavného jména tehdy, jestliže jde o památku v Benátkách (malé písmeno však nelze hodnotit jako

chybné, stejně jako nelze považovat za chybné velké písmeno např. ve spojení *Dóžecí palác v Janově*).

V předložkových spojeních se slova *palác*, *dům* píšou s malým písmenem, předložka s velkým písmenem a první slovo po předložce také; způsob psaní je tedy stejný jako u názvů ulic, náměstí atp. (viz [Velká písmena – ulice, třídy, nábřeží, náměstí, mosty, sady](#)): *dům U Minuty*, *dům U Kohouta*, *dům U Dvou slunců*, *dům U Zlatého kohouta*.

Ve spojeních, kdy za jmény *palác*, *dům*, *pasáž* následuje jméno v 1. p., se píše velké písmeno jen u druhého jména: *palác Koruna*, *pasáž Myslbek*, *pasáž Lucerna*, *pasáž Černá růže*, *dům Císařské lázně*, *vila Tugendhat*.

Velké písmeno se píše u slova *palác*, *dům* tehdy, pokud je daná stavba zároveň vlastním jménem kulturní instituce: např. *dům U Černé Matky b/Boží* = název druhu stavby, *Dům U Černé Matky b/Boží* = název galerie, která se v uvedeném domě nachází.

6 Psaní názvů nádraží

6.1 Železniční nádraží

Oficiální názvy tvoří spojení *železniční stanice* + název obce/města, popř. jejich části: *železniční stanice Praha hlavní nádraží*, *železniční stanice Ostrava-Svinov*, *železniční stanice Ústí nad Labem sever*, *železniční stanice Borek pod Troskami*, píšeme proto: *na nádraží Ostrava-Svinov*, *náchodské nádraží*, *libeňské nádraží*, *ostravské hlavní nádraží*. Velké písmeno se píše pouze, označují-li stanice městské hromadné dopravy: *Smíchovské nádraží*, *Nádraží Holešovice*, *Hlavní nádraží* (v Praze, Brně apod.).

6.2 Autobusová nádraží

Oficiální názvy tvoří název obce/města, popř. jejich části: *Praha, ÚAN* (ústřední autobusové nádraží) *Florenc*; *Brno, ÚAN Zvonařka*; *Ostrava, ÚAN*; *Plzeň, CAN* (centrální autobusové nádraží); *Praha, Černý Most*; *Vysoké Mýto, autobusové nádraží*; *Velké Opatovice, sídliště*; *Znojmo, Dr. Horákové*; *Lechovice, zámek*; *Kersko, u lavičky* (spojení *u lavičky* neoznačuje název ulice).

7 Psaní částí jednotlivých staveb

PČP doporučují psát *Valdštejnský sál*, *Španělský sál* = sály na Pražském hradě, ale *sjezdový sál Paláce kultury* (dnes *kongresový sál Kongresového centra Praha*), *sál Sladkovského*. S malým písmenem doporučujeme psát i názvy obsahující spojení jako *malý sál*, *velký sál*, *zrcadlový sál*, *rytířský sál*, *maškarní sál*, *prezidentský salon(ek)*, *kongresové centrum*, *síň slávy*, *síň tradic* atp., např. *velký sál Rudolfiny*, *malý sál Městské knihovny v Praze*, *rytířský sál Valdštejnského paláce*, *prezidentský salonek Národního divadla*, *kongresové centrum hotelu Palace*.